

Saunia e Peresitene Thomas S. Monson

O Le Alofa—o le Ute lea o le Talalelei

*E le mafai ona tatou alolofa moni i le Atua pe afai
tatou te le alolofa i ē o loo tatou malaga faatasi
i lenei faigamalaga o le olaga.*

Ou uso ma tuafafine pele, a o auauna atu lo tatou Faaola i tagata, sa fesiligia o Ia e le loia suesue, “Le Aoao e, o le fea poloaiga o i le tulafono ua sili?”

O loo tusia e Mataio le tali a Iesu: “E te alofa atu i le Alii lou Atua ma lou loto atoa, ma lou agaga atoa, ma lou manatu atoa.

“O le poloaiga muamua lena ma le sili.

“E faapena foi lona lua, E te alofa atu i le lua te tuaoi, ia pei o oe lava ia te oe.”¹

O loo faaiuina e Mareko le tala i le fetalaiga a le Faaola: “E leai lava se tasi poloaiga e sili i na poloaiga.”²

E le mafai ona tatou alolofa moni i le Atua pe afai tatou te le alolofa i ē o loo tatou malaga faatasi i lenei faigamalaga o le olaga. E faapena foi, e le mafai ona tatou alolofa atoatoa i o tatou uso a tagata pe afai tatou te le alolofa i le Atua, le Tama o i tatou uma. Ua tau mai e le Aposetolo o Ioane ia i tatou, “O lenei foi le poloaiga ua tatou maua mai ia te ia, o lē alofa i le Atua [e] alofa foi o ia i lona uso.”³ O i tatou uma o fanau agaga a lo tatou Tama Faalelagi ma, ona o

lena tulaga, ua avea ai i tatou uma ma uso ma tuafafine. A tatou manatua pea lenei upumoni, o le a faigofie lava ona tatou alolofa atu i fanau uma a le Atua.

O le mea moni, o le alofa o le ute lea o le talalelei ma o Iesu Keriso o lo tatou Faataitaiga. O lona soifuaga o se talatuu o le alofa. O ē mamai na Ia faamaloloina, o ē mafatia na Ia sii-tiaina, o ē agasala na Ia faaolaina. I le faaiuga, na fasiotia o Ia e tagata leaga. Ae o loo tatagi pea mai le mauga o Kolokota upu nei: “Lo’u Tamā e, ia e faamagaloina atu ia te i latou; aua ua latou le iloa le mea ua latou faia”⁴—o le faailoaga silisili lea i la le tino o le agalelei ma le alofa.

O loo i ai le tele o uiga o loo faailoa atu ai le alofa, e pei o le agalelei, onosai, lē manatu faapito, malamalama, ma le faamagalalo atu. I a tatou fegalegaleaiga uma, o nei uiga ma isi uiga o le a fesoasoani ia iloa ai e isi le alofa o loo i totonu o o tatou loto.

E masani lava o loo tatou alofa o le a faaalua i a tatou fegalegaleaiga i aso uma ma le tasi ma le isi. O le mea sili ona taua o loo tatou tomai e iloa ai le manaoga o se isi tagata ona tali atu lea i ai. Ou te faamemelo i taimi uma i le

lagona faamamai o loo faaalua i le solo puupuu lea:

*Sa ou tagi i le po
Ona o le po o le vaai
O le manaoga o se tasi ua ou tauaso ai;
Ae ou te le’i
Lagonaina sina faanoanoa itiiti
Ona o sina agalelei teisi.*⁵

Talu ai nei sa ou iloina ai se faataitaiga ootia o le agalelei alofa—o se faataitaiga sa lei vaaia ni ona taunuuga. O le tausaga e 1933, ona o le Pa’u Tele o le Tamaoiga, sa faigata ai ona maua ni avanoa faigaluega. O le nofoaga sa i le itu i sasae o le Lunaite Setete. Sa faatoa faauu mai lava Arlene Biesecker mai le aoga maualuga. Ina ua maea se sailiga faaumiumi mo se galuega, sa mulimuli ane ona mauaina se galuega i se falegaosi ofu o se su’isu’i. Sa totogi le afaigaluega mo na o ofu taitasi sa sa’o ona latou su’iina atoa i aso taitasi. O le tele lava la o ofu latou te su’iina o le telē foi lena o o latou totogi.

I se tasi aso e lei leva ona amata i le falegaosi ofu, sa fetaiai ai Arlene ma se tulaga sa ia le mautonu ma lē fiafia ai. Sa ia saofai i lana laau su’isu’i ma taumafai e tatoso mai i fafo filo i sana taumafaiga sa le faamanuiaina e faauma le ofu sa ia galue ai. Sa foliga mai na leai ma se tasi e fesoasoani atu ia te ia, ona o loo taufai faananati uma isi tagata su’isu’i ia faauma le tele o ofu latou te mafaia. Sa lagona e Arlene le leai o se faamoemoe. Sa amata ona ia tagi leleoa.

Sa faasaga mai i le isi pito o Arlene ia Bernice Rock. Sa matua o ia ma sa tele atu sona potomasani o se su’isu’i. A o matauina ai le faanoanoa o Arlene, sa tuua ai e Bernice lana lava galuega sa fai ae alu atu i talaane o Arlene, ma tuu atu ma le agalelei ia te ia faatonuga ma se fesoasoani. Sa ia nofo ai lava seia oo ina maua e Arlene le toafimalie

ma sa mafai ai ona faamaeaina ma le manuia le ofu. Ona toe foi atu lea o Bernice i lana masini, ae ua misia le avanoa e faamaea ai le tele o ofu sa mafai ona ia faia, pe ana ia le fesoasoani atu i se isi tagata.

I leni lava faatinoga e tasi o le agalelei alofa, na avea ai Bernice ma Arlene o ni uo mamae. Mulimuli ane sa tau fai faaipoipo uma i laua ma fai ni fanau. I se vaimea o le 1950, na tuu atu ai e Bernice, o le sa avea ma se tagata o le Ekalesia se kopi o le Tusi a Mamona ia Arlene ma lona aiga. I le 1960, sa papatisoina ai Arlene ma lona toalua ma le la fanau o ni tagata o le Ekalesia. Mulimuli ane sa faamauina i latou i se malumalu paia o le Atua.

O se taunuuga o le agaalofa na faaalia e Bernice lea na ia tuu ai mea sa ia naunau i ai ae fesoasoani atu i se tasi sa ia le iloaina ae sa le fiafia ma manao-mia le fesoasoani, ua anoanoai ai nei tagata taitoatasi, o e uma o soifua ma maliliu, o loo olioli nei i sauniga faaola o le talalelei.

O aso uma o o tatou olaga tatou te maua ai ni avanoa e faaali atu ai

le alofa ma le agalelei ia i latou o siomiaina i tatou. Sa saunoa Peresitene Spencer W. Kimball: “E tatau ona tatou manatuaina o i latou tatou te fetau i ai i pakaga taavale, ofisa, lifi, ma soo se mea lava, o ni vaega na o tagata ua tuu mai e le Atua ia i tatou ia alolofa ma auauna atu i ai. E itiiti lava sina lelei mo i tatou pe afai tatou te talanoa e uiga i usoga lautele o tagata ae e le mafai ona tatou manatu ia i latou o loo siomiaina i tatou o ni o tatou uso ma ni tuafafine.”⁶

E tele lava ina le mafaufauina le oo mai o ni avanoa tatou te faaali atu ai lo tatou alolofa. O se faataitaiga o sea avanoa na faaali mai i se tusiga a se nusipepa ia Oketopa 1981. Sa ou matua fiafia lava i le alofa ma le agalelei na faamatala mai i le tala lea na ou teuina ai le tusiga i au faila mo le silia i le 30 tausaga.

Na faailoa i le tusiga o se malaga tuusao a le Alaska Airline mai Anchorage, Alaska, i Seattle, Uosigitone—o se malaga e 150 le pasese—na toe liliu atu i se aai maotua i Alaska ina ia mafai ona aumai se tamaitiiti na tuga lona

manuaga. Sa motu le uaua o le lima o le tamaitiiti e lua tausaga le matua ina ua pa’u i luga o se fasi tioata a o taalo ai i talaane o lona fale. O le aai lea e 450 maila i saute o Anchorage ma sa mautinoa lava sa le’i i ai i le ālāvaa. Peitai, sa auina atu e fomai sa i ai i le faalavelave se talosaga atuatuvaletu mo se fesoasoani, ma o lea sa toe liliu atu ai le vaalele e piki mai le tamaitiiti ma ave o ia i Seattle ina ia mafai ai ona togafiti i se falemai.

Ina ua tulaualeele le vaalele e latalata i le aai maotua lea, sa faailoa atu e fomai i le pailate sa matuai leaga le alu o le palapala o le tama e ono le mafai ai ona saofia le malaga i Seattle. Sa faia se faaiuga ina ia lele atu i le isi 200 maila (320 km) e ese mai le ālāvaa e agai i Juneau, Alaska, le aai pito lata ane o loo i ai se falemai.

Ina ua uma ona momoli atu le tamaitiiti i Juneau, na toe agai atu le malaga i Seattle, lea ua tele itula ua tuai ai mai le taimi faatulagaina. Sa leai ma se pasese na faitio, e ui o le toatele o i latou o le a misia ni fonotaga ma ni malaga fesoootaia vaa. O le mea moni, a o alu pea minute ma itula, sa ao ni a latou tupe, ma maua ai se aofaiga tele mo le tamaitiiti ma lona aiga.

A o lata ina tulaualeele le vaalele i Seattle, sa pati fiafia le pasese ina ua faasilasila atu e le pailate ua ia maua se tala mai le leitio o le a manuia le tamaitiiti.⁷

Ou te mafaufau i upu o le mau: “O le alofa mama o le alofa le pona lea o Keriso, . . . ma o soo se tasi e maua ua i ai ia te ia i le aso gataaga, o le a lelei ia te ia.”⁸

Uso e ma tuafafine, o nisi o o tatou avanoa silisili e faaali atu ai lo tatou alolofa o le a i ai lea i totonu o puipui o o tatou lava fale. O le alofa e tatau ona i ai i le totonugalemu o le olaga faaleaiga, ae o nisi taimi e le o i ai. O loo tele naua le le onosai, tele naua le feinauui, tele naua fetuaiga, ma

tele naua loimata maligi. Sa fesili ma le faanoanoa Peresitene Gordon B. Hinckley: “Aisea e avea ai [tagata] e [sili] ona tatou alolofa i ai ma tagata e tele ina talafo i ai a tatou upu malolosi? Aisea [tatou] te tautatala ai i nisi taimi e peiseai tatou te faamoemoe e matua faamanualia lagona o isi?”⁹ Atonu e eseese lava tali i nei fesili mo i tatou taitoatasi, ae o le mea moni, e le afaina po o a na mafuaaga. Afai tatou te tausia le poloaiga ia fealofani, e tatau lava la ona tatou taulimaina le tasi ma le isi i le agalelei ma le faaloalo.

O le mea moni o le a i ai taimi e manaomia ai ona tuu atu le aoaiga. Peitai, ia tatou manatua le fautuaga o loo maua i le Mataupu Faavae ma Feagaiga—e faapea, pe a talafeagai ai mo i tatou ona aoai se isi tagata, a mavae, ona tatou faaali atu lea o se alofa faateleina.¹⁰

Ou te faamoemoe o le a tatou tau-mafai i taimi uma ina ia manatu ma nofouta i mafauaaga ma lagona ma tulaga o i latou o siomiaina i tatou. Ia aua ne’i o tatou faatiga pe faifai atu. Ae, ia tatou agaaloa ma faamalosi

atu. E tatau ona tatou faaeteete ina ia tatou lē faaumatiaina le talitonuga o le isi tagata e ala i a tatou upu soona lafo po o amioga.

E tatau ona fuifuilua faatasi le faamagalo atu ma le alofa. I o tatou aiga, faapea foi ma a tatou uo, e ono i ai ni lagona faamanualia ma feeseeseaiga. Ou te toe fai atu, e le afaina po o le a le itiiti o le faafitauli. E le mafai ma e le tatau lava ona tuu atu i le tiapolo na te faateteleina ma oo atu ai ina faaumatiaina. O le tuuaia o isi e tumau ai le tiga. Ua na o le faamagalo atu e faamaloloina ai.

O se tamaitai lelei tele ua maliu sa ma feiloai i se tasi aso ae na te’i lava ua ia faamatala mai nisi o mea na faanoanoa ai. Sa ia talanoa e uiga i se faafitauli na tupu i le tele o tautaga na muamua ai ma sa aofia ai se faifaatoaga la te tuaoi, o le sa avea

muamua ma se uo ae sa i ai se latou feeseeseaiga ma lona toalua i le tele o taimi. I se tasi aso sa talosaga atu ai le faifaatoaga pe mafai ona oso atu i se auala alo i totonu o lona fanua e tau atu i lona fanua. I lea taimi sa taofi ai lana tala na faamatala mai ia te au ma, faatasi ai ma se leo gatete, na fai mai, “Tuagane Monson, ou te lei faatagaina o ia e sopo atu i lo matou fanua, i lena taimi ma soo se taimi lava, ae sa fai i ai e savali i le auala umi faataamilo e tau atu i lona fanua. Sa ou sese, ma ua ou salamo ai. Ua maliu o ia, ae maimau pe ana mafai ona ou fai atu ia te ia, ‘Ou te faatoese atu.’ Ou te moomoo maimau pe ana i ai se isi avanoa e toe agalelei atu ai.”

A o ou faalogo atu ia te ia, sa ou manatua le faamatalaga faanoanoa tele a John Greenleaf Whittier: “Mai upu faanoanoa uma lava a le lau-laufaiva po o le peni, o upu lava nei e sili ona faanoanoa: ‘Maimau pe ana!’”¹¹ Uso e ma tuafafine, a tatou taulimaina isi i le manatu alofa ma le agalelei, o le a tatou aloese mai ia faanoanoaga.

O loo faailoaina le alofa i le tele o ala iloagofie: se matafiafia, se talo atu, se faamatalaga agalelei, se faamālō. O isi faailoaga atonu e le iloa tele, e pei o le faaali atu o le fiafia i gaioiga a isi, aoao atu o se mataupu faavae i le agalelei ma le onosai, asiasi atu i se tasi e ma’i pe nofofale. O nei upu ma amioga, ma le tele o isi, e mafai ona fesootai atu ai le alofa.

Sa talitonu Dale Carnegie, o se tusitala lauiloa Amerika ma se faiaoga iunivesite, e faapea ua i ai i totonu

Viena, Auseteria

Saunia e Peresitene Boyd K. Packer

Peresitene o le Korama a Aposetolo e Toasefululua

o tagata taitoatasi lava ia se “mana e faateleina ai le aofaiga atoa [o le] fiafia faalelalolagi . . . e ala i le fai atu o ni nai upu o le agaga faafetai faamaoni i se tasi ua tuuatoatasi pe ua lotovaivai.” Sa ia fai mai, “Masalo o le a galo ia te oe taeao ni upu agalelei e te faia i le asō, ae e faatauaina e le tagata na e faia i ai i lona olaga atoa.”¹²

E mafai ona tatou amata nei, i le aso nei lava, ona faailoa atu le alofa i fanau uma a le Atua, pe o i latou o tagata o o tatou aiga, a tatou uo, nisi tatou te masani, po o ni tagata ese. A tatou ala ae i taeao uma, ia tatou naunau e tali atu i le alofa ma le agalelei i soo se [tagata] tatou te fetau i ai i le ala.

Ou uso e ma tuafafine, o le alofa o le Atua mo i tatou e le mafai ona malamalama i ai. Ona o lenei alofa, na Ia auina mai ai Lona Alo, o le sa lava Lona alofa ia i tatou na foai mai ai Lona soifua mo i tatou, ina ia tatou maua le ola e faavavau. A tatou malamalama i lenei meaalofo lemafaa-tusaliaina, o le a tumu o tatou loto i le alofa mo lo tatou Tama e Faavavau, mo lo tatou Faaola, ma mo tagata uma. Tau ina ia faapena o lau tatalo faatauanau lea i le suafa paia o Iesu Keriso, amene. ■

FAAMATALAGA

1. Mataio 22:36–39.
2. Mareko 12:31.
3. I Ioane 4:21.
4. Luka 23:34.
5. E le o mailoa le tusitala, i le Richard L. Evans, “The Quality of Kindness,” *Improvement Era*, May 1960, 340.
6. *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 483.
7. Tagai “Injured Boy Flown to Safety,” *Daily Sitka Sentinel* (Alaska), Oct. 22, 1981.
8. Moronae 7:47.
9. Gordon B. Hinckley, “Let Love Be the Lodestar of Your Life,” *Ensign*, May 1989, 67.
10. Tagai Mataupu Faavae ma Feagaiga 121:43.
11. “Maud Muller,” i le *The Complete Poetical Works of John Greenleaf Whittier* (1878), 206; faapoopo le faamamafa.
12. Dale Carnegie, i le, for example, Larry Chang, *Wisdom for the Soul*. (2006), 54

○ Le Molimau

Ou te fia faasoaina atu ia te outou na upumoni lea e matua taua lava le iloaina.

○ taimi o taua po o le le mau-tonu o loo i ai se auala e faaleleia ai lo tatou taulai atu i mea e matua taua lava.

O le Tauga Lona II a le Lalolagi o se taimi lea o le atuatuvaile sili faale-agaga mo au. Sa ou tuua lo’u aiga i Brigham City, Iuta, ma sina vaega o se molimau, ma sa ou lagona le manaoga mo se mea e sili atu. Toetiiti lava o lo matou vasega faauu uma o le a agai atu i le taua i ni nai vaiaso. A o ou i ai i le motu o Ie Shima, i le itu i matu o Okinawa, Iapani, sa ou tauivi ai ma le masalosalo ma le le mautonu. Sa ou manao i se molimau patino o le talalelei. Sa ou fia *iloi!*

I se tasi o po lēmamoe, sa ou tuua ai lo’u faleie ma mauulu atu i totonu o se malutaga lea na fatuina i le faatutu o paelo tai 50 kalone sa i ai penisini ua tutumu i oneone ma sa tuu le tasi i luga o le isi e fatu ai sina apitaga. Sa leai se tualuga, ma o lea sa ou tolotolo i ai i totonu, tilotilo i luga i le lagi na faatumulia i fetu, ma tootuli e tatalo.

Na tupu ina ua lata i le ogatotonu o le fuaiupu. E le mafai ona ou faamatala atu ia te outou le mea na tupu pe afai ou te manao e tau atu. E le mafai ona ou faamatalaina, ae e manino lava i le asō e pei lava o lena po i le silia ma le

65 tausaga ua mavae. Na ou iloaina o se faaaliga sili ona patino, ma sili ona uigaese. O le mea sili, ua ou iloaina mo au lava ia. Ua ou *iloaina* mo se faamautinoaga, aua ua tuuina mai ia te au. Ina ua mavae sina taimi, sa ou tolotolo ese mai lena nofoaga ma savali lemu i lo’u moega ma le fiafia tele. Sa ou faaalaina le po atoa i se lagona o le olioli ma le maofa.

Nai lo le manatu o au o se tagata faapitoa, sa ou mafaufau faapea afai e mafai ona oo mai sea ituaiga mea ia te au e mafai foi ona oo atu i soo se tasi. Ou te talitonu pea i ai. I tausaga na mulimuli mai, ua ou iloa ai o lea ituaiga aafiaga o se malamalama e mulimuli i ai ma se avega e amoina i lena lava taimi.

Ou te fia faasoaina atu ia te outou na upumoni lea e matua taua lava le iloaina, o mea sa ou aoaoina ma aafia ai i le toetiiti 90 tausaga o le olaga, ma silia ma le 50 tausaga o avea o se Pulega Aoao. O le tele o mea sa ou aoaoina e pa’ū i le vaega o mea e le mafai ona aoao atu ae e mafai ona aoao mai.

E pei lava o le tele o mea e sili ona taua, o le malamalama lea e avea o se mea taua e faavavau e na o le tatalo patino ma le mafaufau loloto e oo mai ai. O nei mea, faatasi ai ma le anapogi